

Summary. Vasko O., Krugova A. The development of the future primary school teachers' intellectual skills during their methodological and mathematical training. *The research tasks as one of the effective means of intellectual skills development of the future primary school teachers during their methodological and mathematical training are defined.*

Key words: *intellectual development, intellectual skills, research tasks, methodological and mathematical training, future primary school teachers.*

Н. В. Волкова

кандидат педагогічних наук, доцент

Криворізький педагогічний інститут ДВНЗ «Криворізький національний університет»

м. Кривий Ріг

volkovanatali@list.ru

РОЗРОБЛЕННЯ ЗМІСТОВНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОГО КОМПОНЕНТА СТУДЕНТІВ ТЕХНОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

Будувати навчальний процес ефективно – означає цілісно й у взаємозв'язку застосовувати педагогічні закономірності, що виправдали себе на практиці, принципи й дидактичні правила, творчо використовуючи їх при вирішенні нових завдань у сучасних умовах. На перший план тут виходить пошук необхідних чинників, факторів, обставин, умов навчання, що зумовлюють ефективність взаємозв'язку змістового та процесуального компонентів технологічного циклу дисциплін.

У пошуках доцільних дидактичних умов, виходячи з усвідомлення змісту навчання як триєдиного цілісного процесу становлення особистості, складовими якого є: засвоєння досвіду, виховання, розвиток; урахування предметної сторони і наукового знання, структури діяльності, структури особистості, логіки формування особистості у процесі навчання студентів технологічних факультетів у процесі фахової підготовки.

Як вже йшлося, навчальна діяльність учнів (студентів) має структуру, що складається із двох складових частин: предметної (змістової) й суто навчальної (методичної, процесуальної) діяльності. Іншими словами – учень (студент) не тільки вивчає конкретний навчальний предмет, засвоює його зміст, але одночасно з цим учиться вчитися, тобто опановує знаннями, уміннями й навичками, методами й прийомами самоосвіти, набуває досвіду творчої діяльності.

У «традиційному» навчанні міцність знань забезпечується через повідомлення інформації викладачем, її запам'ятовування і відтворення учнем (студентом), поза урахуванням необхідності усвідомлення студентом загальних ідей світосприйняття, формування умінь та навичок самостійного здобуття знань, способів наукового мислення та методів дослідження – всього того, що суттєво вирізняє відмінність між поняттями «навчальна інформація» та «знання». У такому підході змістовий аспект превалює над процесуальним.

Відтак, до важливих дидактичних умов, що забезпечують ефективність взаємозв'язку змістового та процесуального компонентів навчання відносимо забезпечення у структурі навчання раціонального співвідношення його інформаційної та змістової сторін.

Змістова частина навчального матеріалу включає, окрім навчальної інформації, суттєві ознаки, що входять у зміст понять та закономірностей, і операціональні складники: прийоми, способи утворення понять та їх використання на практиці, оперування ними (З. Калмикова). Відтак у зміст навчального матеріалу об'єктивно закладені навчальна інформація та відповідна структура пізнавальної діяльності учнів з її засвоєння.

За способом використання у зовнішньому плані В. Безпалько І. Зимня, В. Краєвський, І. Лернер, І. Малафійк, І. Підласий, М. Скраткін, Г. Щукіна, Т. Шамова та інші розрізняють два види діяльності учнів – продуктивну та репродуктивну, які можуть виконуватися з різним ступенем самостійності за наявності чи відсутності зовнішньої опори. Якщо при репродуктивній діяльності засвоєна інформація тільки відтворюється в різних поєднаннях і комбінаціях від буквальної копії до будь-якого реконструктивного її відтворення і застосування в типових ситуаціях, то у процесі продуктивної діяльності створюється нова інформація: про об'єкти пізнання, їхні властивості, алгоритми дій з ними, способи перетворення тощо. Залежно від цього можна розглянути 4-ри рівня знань: знання-знайомства, знання-копії, знання-уміння та знання-трансформації [3].

Кожна група знань може бути засвоєна, якщо у ній виявлена інформаційна та операціональна сторони, тобто відповідний прийом навчальної роботи та складова його частина – прийоми розумової діяльності. Відтак, основним видом діяльності з опанування змісту навчання географічних дисциплін є дидактичні види та підвиди вправ, які будуються на основі структури пізнавальної діяльності, це: підготовчі (попередні та пропедевтичні); вступні (мотиваційні та пізнавальні); пробні (попереджувальні, коментовані, пояснювальні); тренувальні (за зразком, за інструкцією, за завданням); творчі (реконструктивні, конструктивні, проблемні); контрольні (В. Онищук [1], В. Паламарчук [2] та інші).

Змістовне наповнення матеріалу має відбуватися з урахуванням дидактичної та розвивальної мети навчання у даному класі. Основною вимогою до системи вправ та завдань є поступове нарощування змістовності, операціональне ускладнення, варіативність, диференційованість, наступність, охоплення усіх аспектів матеріалу, що вивчається.

Під *змістово-процесуальним підходом* будемо розуміти комплекс дидактичних прийомів, спрямованих на аналіз та обґрунтування сутності внутрішніх факторів, зв'язків, протиріч і тенденцій розвитку процесу навчання студентів технологічних факультетів у процесі фахової підготовки.

Література

1. Онищук В. А. Процесс обучения в школе // Дидактика современной школы : пособие для учителей / ред. Василия Анисимовича Онищука. – К. : Радянська школа, 1987. – С.34-115.
2. Паламарчук В. Ф. Як виростити інтелектуала / Валентина Федорівна Паламарчук. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2000. – 152 с.
3. Подласый И. П. Педагогика: Новый курс : учеб. [для высш. учеб. заведений]: В 2 кн. / Иван Павлович Подласый. – М.: Владос, 2001. – Кн.1: Общие основы. Процесс обучения. – 576 с.

Анотація Волкової Н.В. Розроблення змістовно-процесуального компонента студентів технологічних спеціальностей у процесі фахової підготовки. *Стаття присвячена проблемі підвищення якості професійної підготовки студентів технологічних спеціальностей в умовах інноваційного простору.*

Ключові слова: професійна підготовка; вища школа; студент технологічних спеціальностей.

Аннотация. Волкова Н.В. Разработка содержательно-процессуального компонента студентов технологических специальностей в процессе профессиональной подготовки. *Статья посвящена проблеме повышения качества профессиональной подготовки студентов технологических специальностей в условиях инновационного пространства.*

Ключевые слова: профессиональная подготовка; высшая школа; студент технологических специальностей.

Summary. Volkova N. Develop meaningful component of Procedure technological professions students in the training. *In article was investigated problems of upgrading professional preparation of future students technology department of innovative space.*

Key words: Professional preparation; higher school; students technology department.

Я. С. Гасвець

кандидат педагогічних наук

ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»

м. Одеса

gaevets@i.ua

ДИНАМІЧНА МОДЕЛЬ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

В умовах модернізації української системи освіти перед педагогічними навчальними закладами на перший план виходить завдання поліпшення підготовки майбутнього вчителя відповідно вимог компетентнісного підходу. Вже не новим постає питання підготовки майбутнього вчителя початкових класів як процесу набуття ним методичної компетентності.

Питання формування методичної компетентності вчителя початкових класів до навчання математики молодших школярів досліджено у працях О. Борзенкової, Н. Глузман, Л. Коваль, Т. Руденко, С. Скворцової та ін. Між тим, досі не має одностайної думки щодо визначення педагогічних технологій, які цілеспрямовано впливають на формування методичної компетентності під час підготовки студентів до педагогічної діяльності.

Метою статті є визначення змісту поняття «методична компетентність вчителя початкових класів», виокремлення технологій, що мають застосовуватися для формування методичної компетентності, та презентація динамічної моделі процесу формування методичної компетентності вчителя.

Методична компетентність (МК) вчителя початкових класів розглядається нами як системне особистісне утворення, що виявляється у здатності до організації процесу навчання молодших школярів математики на рівні сучасних вимог, спроможності успішного розв'язування методичних задач, які виникають у процесі навчання, що ґрунтується на теоретичній і практичній готовності до навчання учнів початкових класів математики [3].

Аналіз наукових праць дозволив виокремити сучасні педагогічні технології, спрямовані на реалізацію